

Trabzon İli Sürmene İlçesi Çamburnu Mevkinde Çıkan Orman yangını Hakkında Rapor

11.01.2017

Konu:

Trabzon Orman Bölge Müdürlüğü Sürmene Orman İşletme Müdürlüğü Sürmene Orman İşletme Şefliği Çamburnu Serisi Sarıçam Ormanında 07-08 Ocak 2017 Tarihinde Meydana Gelen Orman Yangını ile İlgili olarak KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü tarafından oluşturulan inceleme heyeti tarafından oluşturulan rapordur.

Yangın Yöresi:

Yangının çıktığı Çamburnu yöresi ülkemizde sarıçamın deniz seviyelerine kadar inebildiği birkaç noktadan birisidir. Bu nedenle de yerli yabancı bilim adamlarının ilgisini çekmektedir (Anşin, 1983). Yapılan bir araştırmaya göre (Özkan, 1985), bu alanda 62 familya ve 123 cinse ait 153 bitki taksonu bulunmaktadır. Bu yönüyle de önem taşıyan bir alandır. Yangın alanında yer alan sarıçamlar 70-80 yaşlarındadır. Alanda seyrek olarak bulunduklarından alt tabakada başka bitkilerin de yetişmesi için uygun bir ortam söz konusu olmuştur.

Yangından etkilenmemiş olmakla birlikte yanan alanın kuzeyinde Çamburnu Tabiat Parkı statüsünde bir korunan alan yer almaktadır. Denizden itibaren 50 metre yükseltiye kadar olan bu alanda ladin ve sarıçam birlikte yer almakta; alt tabakalarında ise pseudomaki karakteri taşıyan bitkiler yaşamaktadır (Anşin, 1983).

Yangın, Orman İşletme Şefliği'nin Sürmene Serisi 37,38 ve 39 nolu bölmelerinde etkili olmuştur (Haritada kırmızı ile çevrilmiştir).

Bölgede meydana gelen orman yangınları Trabzon Orman Bölge Müdürlüğü Pazar ve Sürmene Orman İşletme Müdürlüğü sınırları içindeki ormanlarda ve özellikle Of, Sürmene ve Araklı Orman İşletme Şefliklerinde meydana gelmektedir. Mart 1978 ile Aralık 1999 tarihleri arasındaki 20 yıllık dönem içinde Sürmene Orman İşletme Şefliği Çamburnu serisinde kayıtlara geçen 7 önemli orman yangını meydana gelmiş ve bu yangınlardan toplam 140 ha orman alanı etkilenmiştir. Bu yangınların hemen tamamı Aralık ile Mart arasında, yani kış ve bahar aylarında meydana gelmiştir. Bu yangınların en büyüğü 29 Aralık 1999 tarihinde meydana gelmiş ve 9 bölme içinde 128 ha alanda etkili olmuştur.

07-08 Ocak 2017 Yangını

Sürmene Orman İşletmesi Çamburnu Sarıçam Ormanında 07-08 Ocak 2017 tarihinde meydana gelen orman yangını, birkaç gün öncesinden başlayan ve 08 Ocak 2017 günü son bulan, bölgeye özgü çok özel hava hallerine bağlı olarak gelişmiş ve yaklaşık 20 ha'lık bir alanda etkili olmuştur.

Nitekim, 7.1.2017 tarihinde Trabzon ilinde hava sıcaklığı mevsim normallerinin (7.5 °C) üzerinde gerçekleşmiştir (MGM, 2017). Sürmene ilçesinde 21.7 °C sıcaklık tespit edilmiştir. Aynı gün saat 24 itibarıyla Trabzon ilinde 17 °C sıcaklık ölçülmüştür. Yangın gecesini hakim rüzgar yönü Kuzey,Kuzey-Batı yönünde olmak üzere bir süre 44.4 km/s e ulaşan bir rüzgar söz konusu olmuştur. Bu nedenle yangının bir piknik ateşinin söndürülmeden bırakılması ve uygun meteorolojik koşullar (yüksek sıcaklık ve rüzgar) ve yanıcı madde yararlanarak geliştiği kuvvetle muhtemeldir.

Sürmene Orman İşletmesi Çamburnu Sarıçam Ormanında 07-08 Ocak 2017 tarihinde meydana gelen orman yangını, büyük oranda örtü yangını olarak seyretmiş, ancak özellikle Gıcır ya da Anadolu saparnası olarak bilinen *Smilax excelsa* L. ve Böğürtlen, *Rubus* spp. gibi sarılıcı türlerinin yaygın olduğu ve ağaçların tepelerine kadar tırmandığı alanlarda yangın alevinin eriştiği iğne yapraklar sıcaktan zarar görmüştür. Diğer yandan, bu yangın, bölge için yanma koşullarının en uygun olabileceği bir anda meydana gelmiş ve ormanda mevcut yanıcı madde yükünü önemli oranda tüketmiştir. Bu nedenle, yanıcı madde yükünün fazla olduğu ve yanıcı madde tüketiminin yüksek oranda gerçekleştiği belirli alanlarda ağaç gövdelerinin yangından en fazla etkilendiği gövdenin dip kısmındaki canlı dokuların zarar görme derecesine bağlı olarak yüksek sıcaklık etkisiyle belirli ağaçların kuruyabileceği de anlaşılmaktadır. Kuruyacak derecede zarar gören ağaçların oranının çok yüksek olmayacağı

ve yangın gören alanlardaki yanıcı madde yüküne ve tüketimine bağlı olarak %3-5 ile %10-15 arasında değişebileceği tahmin edilmektedir. Sonuç ve Öneriler

07-08 Ocak 2017 tarihinde gece yarısı çıkan yangın bir örtü yandığını şeklinde olup, alanda yer alan ağaçlar kısmen de olsa zarar görmüştür. Yangın sabah saatlerine doğru meteorolojik gelişmelerin de etkisiyle, tarım ve yerleşim alanlarına zarar vermeden kontrol altına alınmıştır.

Orman idaresi yangına müdahale edebilmek için gerekli özeni göstermiş, çevre il ve bölgelerden gerekli donanım zamanında yangın mahalline ulaştırılmıştır.

Yangın sonrasında yangından zarar görerek kuruyacak ağaçların miktarının şimdiden belirlenmesi olanaklı değildir. Bu durum tam olarak ancak vejetasyon dönemi başladıktan sonra görülebileceğinden, bu ağaçlarla ilgili yürütülecek işlemlerle ilgili değerlendirmelerin bu zamana bırakılması gerekmektedir. Bunun yanında, kuruma olasılığı olan ağaçların yerini doldurmaya ve mevcut boşluklu yapıyı iyileştirmeye yönelik olarak fidan takviyesi veya tohum ekiminin yapılabileceği düşünülmektedir.

Orman kanunu yanan orman alanlarının başka türlü kullanımlara açılmasına izin vermemektedir. Bu nedenle, yangının, ormanın başka amaçlarla kullanımı amacıyla çıkarıldığı yolundaki değerlendirmelerin doğru olmadığı kanaatini taşımaktayız.

Kaynaklar

Anşin, R., 1983: Türkiye'nin Flora Bölgeleri ve Bu Bölgelere Yayılan Asal Vejetasyon Tipleri, K.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 2, Sayfa 318-339, Trabzon.

Özkan, Z.C., 1985: Sürmene çamburnu Yöresinde Doğal Olarak Buluna Sarıçam(Pinus silvestris L.) Ormanlarının Floristik Yapısı, KÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Y.Lisans Bitirme Tezi, 67 s., Trabzon.

MGM, 2017: <https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=TRABZON>

Prof.Dr.Cantürk GÜMÜŞ

Prof.Dr. Mahmut EROĞLU

Prof.Dr.Ali Ömer Üçler